

## ผลการสังเคราะห์

การประเมินการเปิดรับและความพึงพอใจที่มีต่อการนำเสนอรายการ The Knowledge รู้เท่าทันสื่อ  
ตามโครงการเสริมสร้างความรู้แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ  
ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

การติดตามประเมินผลความสำเร็จของโครงการเสริมสร้างความรู้แก่ประชาชน โดยประเมินถึงความพึงพอใจในคุณภาพ รายการ The Knowledge รู้เท่าทันสื่อ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจและการให้ความสำคัญในการรับสื่อด้านกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์อย่างรู้เท่าทัน ตามโครงการเสริมสร้างความรู้แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ มีข้อค้นพบที่ได้รับจากการประเมินผลครั้งนี้ ดังนี้

### 1. ประโยชน์สำคัญที่เกิดขึ้นกับผู้รับสาร คือ ความรู้ความเข้าใจด้านการรู้จักวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาที่ได้รับจากสื่ออย่างใช้วิจารณ์ญาณ

ประโยชน์สำคัญที่เกิดขึ้นกับผู้รับสาร คือ ความรู้ความเข้าใจด้านการรู้จักวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาที่ได้รับจากสื่ออย่างใช้วิจารณ์ญาณ ตัวอย่างเช่น ความรู้ที่ได้จากประเด็นเรื่อง การ Bullying หรือการกลั่นแกล้งกันบนโลกโซเชียล นั้นผู้รับสารเห็นตรงกันว่า ทำให้รู้จักการแยกแยะเจตนาของผู้ส่งข่าว หรือผู้เสนอข่าว การทำความเข้าใจกับวัตถุประสงค์การโพสต์ การแชร์ ตลอดจนการไม่หลงเชื่อเนื้อหาที่ได้อ่านได้ยิน ได้ฟังจากสื่อใดสื่อหนึ่งเพียงด้านเดียว แต่สามารถคิด วิเคราะห์ สงสัย และรู้จักตั้งคำถามว่า สิ่งนั้นจริงหรือไม่จริง เป็นการ Bullying หรือการกลั่นแกล้งกันบนโลกโซเชียลหรือไม่ ใครเป็นคนให้ข้อมูล เขาต้องการสื่ออะไร หรือมีจุดมุ่งหมายแอบแฝงหรือไม่

### 2. ความสำคัญการเปิดรับสื่ออย่างรู้เท่าทัน

ผู้รับสารได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญการเปิดรับสื่ออย่างรู้เท่าทัน จากการได้รับชมเนื้อหา ด้านองค์ความรู้เท่าทันสื่อจาก รายการ The Knowledge รู้เท่าทันสื่อว่าทำให้ได้ประโยชน์มากต่อการสร้างพฤติกรรมการรู้จักแสวงหาข้อมูลข่าวสาร หรือ เลือกรับสื่อเป็น โดยควรปลูกฝังทัศนคติที่ดีในการสร้างสรรค์ และผลิตสื่อแก่ผู้ผลิตสื่อ และ ควรณรงค์ให้ผู้รับสารมีการเสพสื่ออย่างมีสติ

ตัวอย่าง จากการที่ผู้รับสารส่วนใหญ่กล่าวถึง โลกออนไลน์ทุกวันนี้ มีข้อมูลมากมายที่ “เป็นเท็จ” และเมื่อข้อมูลเหล่านั้นถูกปล่อยออกมาในรูปแบบของสื่อต่างๆ ก็จะส่งผลกระทบต่อเนื่องแก่ผู้คนมากมายที่ได้อ่าน และแชร์ข้อมูลต่อกันไปเรื่อยๆ การที่ปกป้องตัวเองจากสื่อที่เป็นเท็จและภัยของสื่อออนไลน์นั้น คือ ตรวจสอบเช็ค ว่าแหล่งข่าวเป็นแหล่งข่าวที่ดีและมีความเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน

ตัวอย่าง ผู้รับสารได้เล็งเห็นและตระหนักถึงการโพสต์ภาพ ข้อความ หรือวิดีโอลงในสื่อออนไลน์อย่าง Facebook ซึ่งคิดว่า อาจเป็นเรื่องปกติธรรมดา ไม่น่ามีพิษภัยอะไร แต่ก็อาจถูกนำไปตัดต่อด้วยจุดประสงค์ มุ่งร้ายและนำเผยแพร่เรื่อยๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจของตนเองและผู้อื่นได้

ทั้งนี้ การนำองค์ความรู้เท่าทันสื่อไปใช้ประโยชน์มากที่สุดนั้นผู้รับสารเห็นว่า การเสพสื่ออย่างปลอดภัยช่วยลดความเข้าใจที่ผิดพลาด ส่งผลให้สังคมปราศจากข้อขัดแย้ง หรือ ความเห็นต่างชั่ว ว่างฝ่ายลดการทะเลาะเบาะแว้ง แยกแยก ซึ่งจะช่วยสร้างสรรค์สังคมให้สงบสุข

ด้านการรณรงค์เสพสื่ออย่างมีสติ ผู้รับสารเล็งเห็นการสร้างความรู้เข้าใจให้ประชาชนในยุคปัจจุบันรู้เท่าทันสื่อ ตัวอย่างเช่น **ความรู้การซื้อสินค้าทางออนไลน์** ไม่ตกเป็นเครื่องมือให้ล่อลวงได้ง่าย ตลอดจนการปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีในการรณรงค์การบริโภคสื่อปลอดภัย ถือเป็นความสำคัญในการกระตุ้นให้สังคมส่วนรวมมีความรับผิดชอบโดยร่วมกันสร้างการตระหนักรู้ต่อ 1) การศึกษาหาข้อมูลก่อนตัดสินใจซื้ออย่างรอบคอบ 2) ตรวจสอบว่า ร้านค้าออนไลน์นั้น มีการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกระทรวงพาณิชย์หรือไม่ 3) ระบบการเงิน การจ่ายเงิน ในโลกออนไลน์

ผู้บริโภคต้องสร้างความเข้าใจในการรู้เท่าทันสื่อในการค้าขาย การโฆษณาออนไลน์ที่อาจทำให้เราคล้อยตามได้ง่ายจากข้อความหรือ ภาพถ่ายที่อาจเกินจริง หากเราสนใจสินค้าใด ควรเข้าไปตรวจสอบมาตรฐานสินค้า จากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อประกอบข้อมูล

### 3. ความพึงพอใจต่อกลุ่มผู้รับชมรายการ The Knowledge รู้เท่าทันสื่อ

ประเด็น ความพึงพอใจต่อรายการ The Knowledge รู้เท่าทันสื่อ คือ ความพึงพอใจต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้ผู้รับชมตระหนักถึงการไม่หลงเชื่อเนื้อหาที่ได้อ่าน ได้ยิน ได้ฟังจากสื่อใดสื่อหนึ่งเพียงด้านเดียว ทำให้ผู้รับชมรู้จักวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาที่ได้รับจากสื่ออย่างใช้วิจารณ์ญาณ สร้างทัศนคติและพฤติกรรมด้านความสงสัยใคร่รู้ไปสู่การตั้งคำถามว่าสิ่งนั้นจริงหรือไม่จริง ตลอดจนการมีสติ แยกอารมณ์ออกจากความคิด ในขณะที่เปิดรับสื่อ หรือการแสวงหาสืบค้นที่มาของข่าว ต้นตอ และ การทำความเข้าใจกับวัตถุประสงค์ หรือ เจตนารมณ์ผู้ส่งข่าว หรือ ผู้เสนอข่าว

ทั้งนี้ ผู้รับสารมีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการด้านการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ 4 ด้าน คือ 1) การจัดการพื้นที่สื่อ โดยทำให้ความตระหนักว่าพื้นที่ของสื่อออนไลน์เป็น "พื้นที่ส่วนตัวบนพื้นที่สาธารณะ" 2) การจัดการด้านเวลา คือ การตระหนักถึงการที่เราใช้เวลาไม่น้อยเพียงใด 3) การจัดการด้านตัวตน คือ การรู้เท่าทัน "ตัวเราเอง" ควบคุมตัวเอง กับการจัดการตัวเองให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อ และ 4) การจัดการด้านการด้านความเป็นจริง ระบุว่า อะไร คือ ความจริง ความเท็จ

### 4. เนื้อหาสาระของรายการ

ด้านการนำเสนอรายการโดยภาพรวมของรายการ The Knowledge รู้เท่าทันสื่อ เป็นรายการที่มีเนื้อหารายการที่ดี และมีประโยชน์มากทั้งแง่คิดและนำไปปฏิบัติได้จริง รวมถึงนำไปใช้ในการตัดสินใจในการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นรายการที่ให้ความรู้โดยละเอียดสามารถเข้าใจได้ง่ายถึงผลดีและผลเสียของการเปิดรับสื่อ ทำให้วิเคราะห์ได้ว่าสื่อที่ได้รับจริงหรือไม่จริง

ทั้งนี้ ผู้รับสารที่ติดตามรับชมมาตลอดได้รับความรู้และคติแง่คิดที่ดีที่สื่อออกมา จากการวิเคราะห์ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัวที่ดี ทำให้เรารู้เท่าทันเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันที่เต็มไปด้วยความหลากหลายของเรื่องราว

## 5. ช่วงเวลาออกอากาศ

รายการ The Knowledge รู้เท่าทันสื่อมีช่วงเวลาออกอากาศดึกเกินไป กลุ่มผู้รับสารเสนอแนะให้ออกอากาศระหว่างเวลา 19.00- 21.00 น. เพื่อให้ผู้รับชมหลากหลายกลุ่มโดยเฉพาะเยาวชนได้รับชมอย่างทั่วถึง

ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะการนำเสนอรายการควรสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้รับชมส่วนใหญ่ของรายการจากข้อค้นพบ พบว่า กลุ่มผู้รับชมส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง 26-35 ปี และ อายุระหว่าง 36-45 ปี มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส.และระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเปิดรับสื่อโซเชียลมีเดีย รองลงมาเปิดรับสื่อโทรทัศน์

## 6. รูปแบบรายการ

กลุ่มผู้รับสารมีข้อเสนอแนะ รูปแบบรายการว่า ควรนำเสนอในรูปแบบที่ดึงดูดใจผู้รับชมมากกว่านี้ เพื่อให้คนติดตามชมมากขึ้น เนื่องจากเป็นรายการที่มีสารประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้าง

เห็นว่ารูปแบบรายการควรเล่าเรื่องให้กระชับ รวดเร็ว ตรงประเด็น เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา ทั้งนี้มีความเห็นเพิ่มเติมว่า อยากให้เข้าถึงเด็กและเยาวชนด้วยการสอดแทรกความสนุกสนานบันเทิง หรือ เป็นรูปแบบละคร บันเทิงแบบมีสาระ หรือ มีการสอดแทรก ตลอดจนการส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างการมีส่วนร่วมรายการแบบ Interactive Program

นอกจากนี้ ช่องทางการนำเสนอรายการและการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมรายการผ่านช่องทางสื่อโซเชียลในหลากหลายแพลตฟอร์ม นอกเหนือจากรับชมผ่านช่องทางดิจิทัลทีวี เนื่องจากพฤติกรรมการรับชมผู้รับสารส่วนใหญ่ผ่านช่องทางย้อนหลังทาง YouTube <https://www.youtube.com> รองลงมา รับชมผ่านช่องทางดิจิทัลทีวี ในลักษณะ “One Content Multi-Platform”